

En Oftebroselektning som kaptein i Den amerikanske borgerkrigen.

Andreas Torkildson hørte til den tidlige emigrasjonen fra Lyngdal til USA. Han var en eldre bror av Anne Katrine (Torkildsdatter Fidje) Oftebro. Hans far hadde tiltenkt Andreas å overta farsgården, Vestre Fidje i Lyngdal. Først skulle Andreas skaffe seg et økonomisk grunnlag gjennom et opphold i Amerika. Men for Andreas ble det for fristende å forfølge lykken i dette nye landet, og han kom seg aldri tilbake til et liv som gårdbruker i Lyngdal. Derved gikk farsgården til Anne Katrine og (3) Tobias Oftebro, og ble et hjem for dem og deres store barneflokk og et utfluktssted for den meget tallrike generasjonen som fulgte etter.

Andreas gjorde tjeneste som kaptein i den amerikanske borgerkrigen. Sammen med ham, som hornblåser, tjenestegjorde hans purunge sønn Tobias. Nedenfor gjengis Andreas' brev fra krigsskueplassen til sin familie i Lyngdal. Brevet har vært bevart i kopi av Anne Katrine og Tobias' datter, (3-4) Anna Tonette (Oftebro) Johnson, USA, og siden av generasjoner av hennes etterslekt, for nå å være stillet til rådighet av (3-4-1-1-3) Richard Oftebro Hollinbeck Jr.

Her følger brevet på norsk:

Leiren på øen no-10 - 65 mil syd fra Cairo,
eller 431 mil syd for Chicago,
20 may 1862.

Kjære fader og søskende!

Eders skrivelse af 9de April d.å. modtog jeg i dag, tilsent mig fra min kone. Jeg behøver vel neppe at fortelle Eder, at jeg var glad derfor, når jeg lader Eder vide at vi ligger her som Garnison på en ø mit i Mississippi Floden, og det er nu over en måned siden vi havde noget slag, og enhver kan vide at tiden falder lang. Det er idelig og altid det samme, liten postbefordring, og ennu mindre Aviser. Af og til små fiendtlige streiftog, eller et fiendtlig Dampskib, der alletider holder sig på forlang afstand for os at nå dem med våres Canoner. Under disse omstændigheder er det virkelig kjært at få et brev om det end er nokså gammelt. Jeg var i dag meget lykkelig da jeg fik ikke mindre end 8 brev.

Kjære Fader! Jeg har den glæde at lade Eder vide at både jeg og Tobias, der for nærværende er hos mig, er begge friske og raske, og sjønt jeg har været ude i temmelig hårde slag, og Tobias siden 4de August f.å, i endnu verre, så har dog ingen kugle truffet os. Krigen er ofte meget morsom, men undertiden temmelig frygtelig. Men nådige Gud! Hvilken ødelæggelse der blir på de steder hvor den føres, ja derom kan jeg ikke ens gje Eder en dunkel ide. Jeg skrev til min broder John for lit over to måneder siden fra Dampskibet "Graham" i flåden mod dette sted, og fortalte ham nogenlunde alt som havde passert til den tid, og det vil være unødigt at gjentage, jeg vil blot gje en kort historie siden den tid.

Øen no 10 er beliggende der hvor Statene Kantucky og Tennessee deler sig på østsiden og Misori begrenser flodens vestside. Øen og landsiden på Tennessee siden var befestet med 103 Canoner, nogle af dem op til 100 pundinger, ingen mindre end 36 pundinger glat bor, og dette var også forsvaret af 2 Batterier af Feltartelleri, 500 ridende Jægere, og omtrent 8000 mand fodfolk eller Infanteri. Stedet var desuden utilgjengelig til at nå dem med geveild på alle steder, formedelst vandoversvømmelser, urskove og moradser, uden just hvor deres Canoner og Festninger var, og aligevel tog vi det med et tab af blot 40 a 50 mand. Våre 8 store jern damp Canonbåde og Moiserer hamrede på dem for over 5 uger inden de gav op og våre Ingeneur (håndverkskorps) måtte, med en frygtelig dampmaskine, sjære en Canal tvers igjennem en stor skov, en længde af 15 mil så, at en del af vår arme kunde gå igjennem med

dampbåde og komme dem i ryggen. Den 7de april stormede vi dem fra begge sider, og våres Canonbåde havde indgjort dem en sådan forskrækkelse, at det ikke blev halv så vanskelig som man skulde trod. Det hele var gjort i mindre end en dag, og vi tog imellem 5 og 6000 fanger, og en aldeles umådelig masse af alle slags eiendomme. Mange hundrede af Heste og Muldyr og Asener og Proviant. Alle deres Telte alle deres rifler og geværer, og en umådelig mængde ammunion, (Krut og Kugler). Det hele anslåes til en million dollar. Vi fant jorden så at sige, pløiet af canonkugler til alle sider. Vi havde nemlig større og bedre canoner, og kunde nå dem før de kunde nå os. De var så forskrækket for os, at de næsten ikke bød modstand da vi kom op. Ja I kan tænke at jeg tog 8 Offiserer alene til fange, og det var som oftest at et par af våre soldater truede et dusin af de fiendtlige til at nedlægge sine våben, hvilke de da tog fra dem og gjorde dem til fanger.

Det meste moro af alt var at se deres negerslaver, som dels var nede og arbeidede på Plantager, at se hvor glade og lykkelige de stod og lo og grinte med sine fine hvide tænder, når de så deres mestere blev taget til fanger, thi hvor enfoldige de på en måde er viste de dog at deres frihed var nær. Vi er så overfyldt og overhængt af disse bortløbne slaver, at vi næsten ikke ved hva vi skal gjøre, de kommer næsten hver dag ind i vår leir og beder om beskyttelse mod deres herrer der som oftest er dem ret i hælene.

Angående krigen i det hele taget så går det ret godt, vi driver fienden på havet (?). Den største del af vår arme som har ligget ved Washington over et år, har masjeret og drevet fienden foran sig i over to måneder og de siste nyheder vi hørte derifra, da lå den udenfor deres hovedstad (Oprørernes) Richmond, og der var endog en telegrafbesetning der sagde at Richmond var tagen af våre tropper. Vi har taget New Orleans ved munden af Mississippi og Mobile to af deres største handelssteder. På Floridakysten har vi taget deres største Fæstninger Maksicanske bugt, og ligeledes ved Atlanterhavet i Staten Syd Carolina har vi taget to meget store og gået langt ind i landet. North Carolina er næsten alt i våre hender. Kantucky og Tennessee er vi helt mestere over og Missori og Arkansas, på den vestre side af Missisipien er vårt. Der er kun efter al rimelighed to store slag at fekte, og så håber jeg det hele er forbi. Det ene af disse er her på floden omtrent 50 mil længere syd, et sted som heder "Forth Pillow". I dette slag danner vi enslags reservegarde, men der er ingen rimelighed for at den vil bli benyttet. Her holder de på at slåes nu, og som oftest kommer de så nær op ad Floden at vi kan høre deres kanoner. Dette slag føler vi os temmelig sikker på at vinde, og da en stor del af vår søflåde er kommen opad Mississippi lige til et sted som heder Wiksburg, der er omtrent 300 mil nedenfor Fort Pillow, så er det klart at fienden her vil snart bli mit imellem disse to flåder, og må da naturligvis give tapt. Dette vil åbne os Missisippifloden igjen for handel og søfart, og snart vise sydlandingerne at det er mer fordelagtig at være fredelig i Unionen, end at føre krig mod samme.

Det andet store slag som vi snart vil få blir formodentlig det mer blodige som ennu har været, og udfaldet deraf er meget vanskelig at sige. Dette vil bli ført med en indlands festning ved navn Corint i staten Mississippi. Her har fiendens fornemste og beste general ved navn Beauregard sammentrukket en styrke af fra 170 – 200.000 mand, og er meget stærkt befæstet på alle sider, og ligger også en 25 til 30 fra nogen flod som våre tropper kan beseile med Canonbåde, vi må trække alting over land, og det er meget besværlig. For omtrent 6 uger siden trak han ud for at anfalde os, eller Unionstropperne og overrumplede disse ved et sted kaldet Bitsburg landing, her var et frygtelig slag hvor 3-4000 blev dræbte, og det var kun ved hjelp af Canonbådene, der den gang kunde række ham fra Tennesseefloden, at han blev drevet tilbage til sine fæstninger hvor han nu ligger. Her venter man så at sige, med tilbageholdt åndedrag, på udfaldet af denne krig.

Vår arme plages meget af sygdom især Nervefeber og Colfeber, men det skal være enda verre i fiendens arme. Desuden begynder fienden med at lide af hunger, da de er afskåret fra alle de stater hvor corn gror, og vi tillader naturligvis ingen tilførsel. Penge har de ikke andet end

papirpenge som de selv giver ud, og som ikke har såmegeten verdi som papiret det er skrevet på, disse må de dog hjælpe sig med så godt de kan. Der er tusinder af rige folk i Syden som ville ha vært fredelige dersom de ikke havde vært tvungen ind til krigen, og de er blevet udsuget til det yderste for penge og alt hva de havde, det er derfor ikke sjelden, når våre tropper kommer reisende til noget sted at de mødes med Hurra og fryderåb og som oftest findes der, især damer, som kan ha sjult et gammelt amerikansk flag som en helligdom, og nu lader det komme frem og nu viser os det med en patriotisk stolthed. Undertiden kommer der en gammel Olding eller kvinde hvis fader eller brødre har kjæmpet og død første gang, da America fægted for sin frihed, disse kan ikke styre sin glæde, de kysser våre hender og væder dem med gledesårer, men atter andre er så forbitret at de våver sit liv til det yderste for at forsøge at tilføie os skade, de vil nemlig lægge sig i sjul for at skyde os om de bare kunde træffe os. De vil også forgifte os ved mad eller brændevin eller andet som de ved at soldaterne lir, byr dem det til salgs eller gratis, og i siste tilfælde anstiller de sig meget venlige. Dette er en handling som vi anser lav og gemen at vi sparer dem ikke et øieblik men skyder eller henger dem uden videre.

Kjære Fader! Dette får være nok om krigen, og jeg vil bede Eder, at ikke offentliggjøre dette brev, eller nogen del deraf, men blot bruge det blant dem til hvem det er bestemt. Angående min jordeiendom i Iowa så har jeg enda ikke gjort noget dermed. Min svåger og min kones bror vil reise did i næste måned og begynde at bygge hus, og jeg håber at krigen vil bli forbi om en måneds tid, så reiser jeg selv. Dersom her skulde bli altfor sygelig af colera eller ”den gule feber” udi august, hvilket er den sygeligste tid, så tager jeg min afsked og reiser til Iowa, thi om jeg dør i slag, så får min familie pensioner, men om jeg dør af sygdom får jeg ikke. Og jeg elsker min familie altfor meget til at jeg ikke skulde gjøre alt som står i min magt for deres ophold, og tage enhver forsiktighedsregel for at bli hos dem så lenge Gud vil lade mig.

Min kone leier for nærværende hus i Chicago og betaler 85 om måneden. Caroline har vært lit syglik for en tid og er derfor hjemme. De andre børn er friske, eller var så da jeg sist hørte fra min kone. Gesine og Bella går på skole hver dag, og Gesine er allerede flink nok til at skrive til mig og Tobias, og Bella skal også læse ganske fort. I alle de ulykker og modgange som jeg af og til har havt, så har jeg dog en lykke som jeg fuldtakker Gud for, og det er den at min siste kone er for det første så elskverdig og snil mod mig selv, og sparer intet i sin makt for at gjøre mig livet behagelig og let, og dernest det beste af alt, er den venlighed hvormed hun behandler børnene, og den omhu hun har for deres uddannelse. Hun sender dem til skole hver dag, om hun også skulde atbeide sig næsten i hjel hjemme. Hun ser bestandig efter at de er ordentlig klæd førend hun sørger for sig selv, og gjør aldeles ingen forsjel på Stedbarn eller sine egne. – Kjære Fader! De har vist aldrig gjort nogen mer glad end hun var ved at få brev fra Eder, hun sendte det til mig, for at få det med den strængeste formaning tilbake. Hun siger at hun vil skrive til Eder igjen, og om hun så skulde gjøre, må De være beret på at hun ikke er meget af en skribent og undskylde hende. Vi har to børn sammen, en gut og en pige, de er begge vakre og trives ret godt. I mit brev til min broder John tror jeg at jeg skrev noget om Tobias at han er her, han har vært her omkring 3 måneder. Han er en mærkelig gut, ualmindelig flink og lærevillig og vil gjerne være med mig, da jeg naturligvis behandler ham mer som en søn en som en soldat, men det har truffet sig så at det Regiment som han var med, har marsjeret bestandig og slås overalt, og han beder om at få lov at gå der tilbake for der er mer nyt at se. Jeg frygter for at han vil bli en virkelig eventyrer eller lykkerider, som verden vil bli forliden for.

Det vil formodentlig intresere Eder at vide hvorledes vi bor. Vi bor i telte, soldaterne i store runde telte, 20 man i hvert telt. Underoffisererne har telte for sig selv, firkantede, 4 i hvert telt. Begge Løitnanterne et telt isammen, og Capteinen et telt alene. Vi har ikke alletider den fineste kost, men den er sund og fordøielig, når vi får tid at koge den godt.

Og nu til slutning være i alle hilset på det allervenligste. Jeg takker Eder for Eders løfte at erindre mig i eders bønner til Gud, og sætter stor pris derpå. Jeg har ofte tænkt at det var Eders og min kones, og den lille gudfryktige Gesines bønner, som har vernet om mig i farens stund. Og nu farvel! Herren velsigne og glæde Eder alle for Jesu skyld! – Hils især Anne Chatrine og alle de øvrige søskende fra Eders

A. Torkildson